

Musik A, stx

Vejledning

Undervisningsministeriet

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet

Gymnasie- og Tilsynskontoret, august 2017

Vejledningen præciserer, kommenterer, uddyber og giver anbefalinger vedrørende udvalgte dele af læreplanens tekst, men indfører ikke nye bindende krav.

Citater fra læreplanen er anført i kursiv.

Indholdsfortegnelse

1. Identitet og formål	2
1.1. Identitet	2
1.2. Formål	2
2. Faglige mål og fagligt indhold	4
2.1. Faglige mål og 2.2. Kernestof	4
2.3. Supplerende stof	7
2.4. Omfang	7
3. Tilrettelæggelse	7
3.1. Didaktiske principper	7
3.2. Arbejdsformer	8
3.3. It	12
3.4. Samspil med andre fag	12
4. Evaluering	13
4.1. Løbende evaluering	13
4.2. Prøveform	14
4.2.1. Den skriftlige prøve	14
4.2.2. Den mundtlige prøve	20
4.3. Bedømmelseskriterier	24

1. Identitet og formål

1.1. Identitet

Musikfaget forener en teoretisk-videnskabelig, en kunstnerisk og en performativ tilgang til musik som en global og almenmenneskelig udtryksform.

”Teoretisk-videnskabelig” er en understregning af forbindelsen mellem gymnasiefaget musik og musikvidenskaben, som den udfoldes i de musikvidenskabelige uddannelser på universiteterne. Det er således en markering af, at en grundsøjle i gymnasiefaget er akademisk forankret viden og kundskaber. ”Kunstnerisk og performativ” er en reference til de kunstneriske uddannelser som f.eks. konservatorierne, men også en markering af, at musikfaget beskæftiger sig med en æstetisk, kreativ, innovativ samt en udøvende, kunstnerisk og opførelsesrettet (performativ) dimension. ”Almindelse og identitetsudvikling” refererer til den proces, hvorigennem elever modnes og reflekterer over deres eget forhold til medmennesker og samfund gennem faglig fordybelse i almene dele. ”Studiekompetence” markerer, at undervisningen i faget både udvikler kompetencer til videregående uddannelser uden for musikområdet såvel som inden for musik og lignende kunstformer og videnskaber. Faget understøtter gennem fordybelse i dets mange dimensioner således det overordnede formål med uddannelsen.

Musikfaget hører grundlæggende til inden for humaniora. Genstandsfeltet er den klingende og/eller nedskrevne musik men også de kulturformer, musikken er en del af. Musik er derfor historisk, tidsmæssigt, bevidsthedsmæssigt, kulturelt/socialt og mediemæssigt forankret. Den er både et alment og et individuelt udtryk. Eleverne skal forholde sig analyserende og fortolkende til andres musik og kulturformer (musikkundskab) og egen fremførelse (musikudøvelse). De skal udtrykke sig *i* og *om* musik. Det er som metode en vekselvirkning mellem at forholde sig til *hvordan* i enkeltdele og til *hvorfor* i et helhedsperspektiv. I denne analyse- og tolkningsproces trækker musikfaget i gymnasiet også på metodiske elementer fra andre humanistiske/kunstneriske, naturvidenskabelige og samfundsvidenskabelige fag.

Musikfagets rolle balancerer mellem en position som alment gymnasiefag og som kunstfag. På den ene side indgår faget på lige fod i den gymnasiale fagrække. På den anden side har faget i sin daglige praksis og ved eksamen nogle egenskaber, som adskiller det fra de øvrige fag. Faget indgår i skolens synlige liv mere aktivt end de fleste andre fag, og elevernes arbejde med musikudøvelse i timerne afstedkommer med jævne mellemrum fremførelser for resten af skolen i forskellige sammenhænge - koncertbegivenheder, morgensamlinger, translokation, orienteringsaften, musicals m.m. Derudover kan tilstedeværelsen af faget musik samle musikinteresserede elever og bidrage til at skabe eller forstærke et kulturliv på tværs af klasse/hold og uddannelsesspor og til gavn for skolens identitet og sammenhængskraft.

1.2. Formål

Faget musik A bidrager til uddannelsens overordnede målsætning ved at udfordre, udvide og udvikle elevernes musikalske univers og give dem viden, kundskaber og analytisk kompetence til selvstændigt at beskæftige sig indgående med musikalske udsagn, arbejde med at udvikle og realisere musikalske udtryk samt udtrykke sig i og om musik.

At ”arbejde med at udvikle og realisere musikalske udtryk” henviser til den proces, hvor det kreative og faglige arbejde forstås både som en proces og et produkt. En proces, hvor det

musikalske udtryk udvikles og forfines, og et produkt, hvor det musikalske udtryk fremføres i en kunstnerisk helhed og inden for en given, aftalt ramme.

Faget udvikler samtidig elevernes kreative og innovative evner. Mens innovation er mere produktorienteret, kan kreativitet snarere betragtes som en proces, hvor forskellige muligheder og veje afprøves. Hvis kreativitet betragtes som en proces, der ligger forud for innovation, vil kreativitet nemt optræde som et redskab til at udvikle nye løsninger. I andre situationer vil det være hensigtsmæssigt at betragte kreativitet som målet i sig selv, der opøver kreative samarbejdsprocesser hos eleverne, så de opnår fortrolighed med denne særlige arbejdsform. Arbejde med kreativitet i musikfaget vil således kunne gøres på flere måder, der spænder fra æstetiske læreprocesser, der kan fremme selvstændighed, motivation, æstetisk sensibilitet og jeg-styrke til mere instrumentelt og innovativt orienterede tilgange, hvor nysgerrighed, samfundsengagement, verdensvendthed og arbejdet med løsninger, der kan tilføre værdi til f.eks. et æstetisk produkt, står centralt.

Gennem tilegnelsen af viden og kundskaber om og arbejdet med musikalske parametre, musyklære, hørelære og musikteori bibringes eleverne evnen til at skabe, analysere og reflektere over musikalske udtryk.

Da musyklæreplanerne på alle niveauer henviser til disciplinerne musyklære, hørelære, musikteori og kategorien musikalske parametre, skal der hermed forsøges en udlægning, vel vidende, at der er mange overlapninger og mange andre måder at definere begreberne på.

Musikalske parametre: De musikalske parametre er et musikalsk "overbegreb", der udgør en typologisering af musikkens bestanddele i det musikalske udtryk dvs. tonehøjde (melodi), samklang (harmoni), varighed (rytme, tid, tempo), styrke (dynamik, volumen), klang (sound, timbre), struktur (form), stil (genre).

Musyklære: Musyklæren anvendes i beskrivelsen, analysen og forståelsen af de musikalske parametre og benævnes af mange både lærere og elever i daglig tale som musikteori: Musyklæren omfatter beskrivelser af de virkemidler, musikere og komponister anvender i og om den levende og nedskrevne musik. Det er typisk fremstillinger, der bygger på og anvender historiske og empirisk funderede teorier som f.eks. nodelære, rytmelære, instrumentlære, akkordlære eller harmonilære, satslære, formlære, melodilære, toneartslære og brug af fagterminologi.

Hørelære: I forståelsen, tilegnelsen og den pædagogiske tilrettelæggelse af stoffet anvendes hørelære som hjælperedskab. Den omfatter således typisk aktiverende lytte- og udførelsesøvelser i forbindelse med skærpelse af kompetencer inden for rytmik, melodik og harmonik.

Musikteori: Opdeles i gymnasial sammenhæng i:

1. Musikvidenskabelig teori dvs. videnskabeligt forankrede analytiske tilgange til en overordnet kategorial forståelse af musikken (f.eks. musikhistorie, stilanalyse, fænomenologi, betydningsdannelse, psykologisk analyse, musiksociologi og -etnografi). Den vil ofte forholde sig til egen metodeanvendelse.
2. Arbejdet med skriftlig musikteori dvs. satsarbejde og arrangement.

Musikudøvelse udvikler elevernes evne til samarbejde og fordybelse og giver mulighed for at indgå i musikalsk fællesskab. Gennem kunstnerisk-performative processer – solistisk og i ensemble – tilegner eleverne sig musikalske færdigheder og performative, perceptive og kreative kompetencer.

Som samarbejdsform vil musikudøvelse tilbyde et fagligt fællesskab, der i udtalt grad adskiller sig fra langt de fleste af de samarbejdsformer eleverne ellers møder i deres uddannelse, da samarbejdet ikke er etableret på baggrund af et pædagogisk valg og mulighed, men er en nødvendighed for at arbejde med et musikalsk produkt (sang, nummer, værk, sats, etc.). Derfor vil den enkelte elevs bidrag til helheden være af en kategorisk anden karakter i musikfaget, hvilket styrker deres medansvar, selvstændighed og samarbejdsevne. Desuden får eleverne gennem dette arbejde blik for, hvorledes deres individuelle indsats bidrager til en helhed i et fagligt fællesskab, hvor der både lyttes og produceres lyd (musik).

2. Faglige mål og fagligt indhold

Læreplanen opererer af formidlingsmæssige grunde med en opdeling af faget i enkeltelementer. De faglige mål angiver, hvad eleverne skal kunne, og kernestof og supplerende stof angiver det stof, som eleverne skal beskæftige sig med for at nå de faglige mål. Det skal understreges, at faget er at opfatte som en helhed, og i praksis vil man som oftest arbejde med flere kernestofelementer og flere af læreplanens mål samtidig i et forløb. I det følgende er det derfor valgt at forene vejledningen i arbejdet med de faglige mål og kernestoffet.

2.1. Faglige mål og 2.2. Kernestof

Musikkundskab

Eleverne skal kunne anvende musikfagets teori, terminologi og metoder i mundtlig og skriftlig analyse af såvel klingende musik som grafiske repræsentationer inden for væsensforskellige perioder, stilarter og genrer gennem tiderne og på tværs af kulturer, herunder vestlig kunstmusik.

Musikkundskab har det dobbelte formål for analysearbejdet både at blottlægge musikkens struktur (det musikinterne) og den sammenhæng, den udspringer af og indgår i (det musik-eksterne).

Når der i læreplanen tales om såvel klingende musik som grafiske repræsentationer, henviser det til de to væsentligste former, som musikken fremtræder i i musikundervisningen: lyd og noder. Der peges samtidig på to centrale metoder til analyse af musik; den auditive analyse og den visuelle analyse, og dernæst vigtigheden af, at eleverne bevidstgøres om lydens og nodernes status som værk og værkrepræsentation. I gymnasiefaget er det imidlertid væsentligt, at dér hvor den interne musikalske analyse angår rytme, melodik og harmonik fordrer analysen en nedskrift af i hvert fald dele af den klingende lyd.

I lighed med en række andre humanistiske fag tager den samlede musikalske analyse i gymnasial sammenhæng sit udgangspunkt i en registrering af musikalske/kompositoriske udsagn. Her nærmer den musikalske analyse sig de eksakte videnskaber i afdækningen af målelige, kontrollerbare forhold i musikken. Registreringen sker i forhold til de musikalske parametre og dokumenteres sædvanligvis i en grafisk repræsentation af musikken. Redskaberne hentes fra musikkundskaben.

For at få et tilstrækkeligt udbytte af undervisningen og for at kunne modsvare de krav som stilles til eksamen, er det grundlæggende at have et solidt nodekendskab og et anvendeligt niveau i hørelære. Eleven skal beherske centrale musyklærelementer med tilhørende afledninger af musikteoretisk og terminologisk art. Som et arbejdsredskab i både musikkundskab og musikudøvelse er noder et praktisk system, som tilmed er historisk funderet. Eleven bibringes en forståelse af, at noder er en grafisk afbildning af noget klingende og derfor en hermeneutisk tilgang til selve sagen, musikken selv. I forlængelse heraf finder beskæftigelse med musik uden noder også sted. Hertil kan benyttes andre former for grafisk afbildning. Eleven skal også have en klanglig forståelse for nodelæren, og således styrke den musikfaglige erkendelse gennem hørelære. Igen er der tale om en hjælpedisciplin med de fordele, man kan uddrage heraf. De faglige mål stiller en række krav til både art og mængde af nodelære og musyklære generelt. Således skal eleven kende nodesystemet med dets nøgler, fortegn og takt-angivelser. Desuden er kendskab til tonearter, transponerende instrumenter, kvintcirkel, funktionstonalitet, modalitet og skalaforhold helt uomgængeligt. Forståelsen af og fortroligheden med denne musyklære skal kunne række til anvendelse i både mundtlig og skriftlig musikalsk analyse samt i skriftlig musikalsk udsættelse.

Eleverne skal kunne sætte analyse af musik ind i en relevant historisk, samfundsmæssig, kulturel, global og genre- og stilmæssig sammenhæng gennem beskæftigelse med musikhistoriske og musikkulturelle forhold gennem tiderne, herunder danske.

Det næste skridt er at sætte den musikalske analyse ind i en relevant, forståelsesmæssig ramme. Eleverne skal bringes til at analysere og reflektere over musik som et historisk og globalt kulturfænomen, og de skal derfor gennem forløbet opnå kendskab til flere forskellige genrer og stilarter samt forstå, hvilken tradition, kultur og tid de er en del af og udtryk for. Heri ligger også at udvikle bevidsthed om, at fortolkningen af musik afhænger af det metodiske udgangspunkt, man vælger for sin analyse, og en forståelse af, at musiks anvendelse og betydningsindhold er kontekstafhængigt og derfor ikke entydigt.

Det er et overordnet formål for faget at udfordre, udvide og udvikle elevernes musikalske univers. Det er derfor et kernepunkt, at eleverne møder mange slags musik, der er væsensforskellige fra hinanden. Kravet om væsensforskellighed peger både på fagets almindelige og studieforberedende formål, idet eleverne skal kunne forholde sig metodisk og åbent til musikalske udtryk, der kan være såvel velkendte som fremmede. Væsensforskelligheden angår først og fremmest en grundlæggende forskellig anvendelse af musikkens parametre. Typisk vil man kunne finde eksempler på sådan væsensforskellig brug af parametrene i historisk, geografisk eller kulturelt adskilte musiktraditioner. Globaliseringen medfører imidlertid, at førhen adskilte musiktraditioner i en globaliseret, internetforbunden verden blandes på tværs af tidligere skel, og at der samtidig foregår en løsrivelse af førhen kulturelt og lokalt bundne musikalske udtryk fra deres ophav. Globaliseringen betyder, at vi både ser ud, men også fokuserer på det nære og undersøger, hvad der karakteriserer dansk musikkultur før og nu, f.eks. hvordan dansk musik, danske kunstnere og musikkulturelle forhold spiller sammen med den øvrige verden. I den forbindelse vil det være oplagt at introducere til dansk musikliv – såvel det kommercielle, professionelle musikliv som det ikke-kommercielle amatørmusikliv.

I enhver gennemgang trænes eleven i at anvende passende faglitteratur og kildemateriale. Kilderne indgår i analysen af musikken således, at fortolkningen bliver funderet på et fagligt stærkt grundlag.

– *demonstrere kendskab til læsning af et orkesterpartitur*

Eleven skal opnå en evne til at overskue et orkesterpartitur af en størrelse, der svarer til det med holdet gennemgåede. Der er dermed ikke noget krav om, at eleven kan læse et romantisk orkesterpartitur, mindre kan også gøre det. Målet er, at partituret tjener som et brugbart arbejdsredskab for eleven i analysen af musikværket. Den interne musikalske analyse af melodik og harmonik vil typisk kunne centrere sig om kendskab til læsning af en strygekvartetsats. Orkesterpartituret er uomgængeligt i studiet af den vestlige kunstmusik, men også i studiet af jazz for bigband eller af musik for andre større ensembler.

Eleverne skal kunne udfærdige en teoretisk konsistent, nodebaseret, skriftlig sats digitalt.

Dette retter sig mod anden del af den skriftlige prøve i musikalsk udsættelse – M2. Arbejdet foregår i en vekselvirkning mellem teoretiske oplæg og konkret arbejde med at udforme et arrangement i et nodeprogram, og arbejdet tilrettelægges således at eleverne fra tid til anden afprøver arrangementsteknikker i praksis ved at synge eller spille.

I fagligt samspil skal eleverne som faglige mål kunne:

- *demonstrere viden om fagets identitet og metoder*
- *opsøge, bearbejde og kritisk anvende fagrelevante kildemateriale*
- *behandle problemstillinger i samspil med andre fag.*

De tre faglige mål retter sig mod det faglige samspil, der fører frem mod udarbejdelsen af et studieretningsprojekt i 3.g. og der er tale om flerfaglige mål, som ikke er til bedømmelse ved en enkeltfaglig prøve i musik A.

I forbindelse med udarbejdelsen af studieretningsprojektet skal eleverne kunne planlægge og gennemføre en undersøgelse af en problemstilling med anvendelse af viden, kundskaber og metoder fra indgående fag. Det betyder at man lejlighedsvis vil se på faget i helikopterhøjde, så eleverne gøres bekendt med fagets identitet og metoder som gymnasiefag. Hvad er det vi gør, hvorfor og i hvilke sammenhænge? Med det for øje at bevidstgøre eleverne om faget som almindelig og relevant at sætte i forbindelse med andre fagområder, fokuseres på fagets identitet og særlige muligheder og begrænsninger.

Musikudøvelse

I musikudøvelse er det et mål, at eleverne kan *arbejde kreativt, innovativt og selvstændigt, individuelt og i samspil med andre med henblik på at udvikle og realisere musikalske udtryk.*

I undervisningen arbejder eleverne således med reproduktion af eksisterende musikalske udtryk, med at skabe fortolkninger eller nye udgaver af eksisterende musik eller med at skabe helt ny musik. Eleverne skal dertil kunne *udfylde en plads som vokalist og instrumentalist – solo og i ensemble – inden for et dansk og internationalt repertoire af en- og flerstemmige sange og satser.* Begge faglige mål kræver, at der i undervisningen arbejdes med musikalsk stilkendskab, fortolkning og indstudering inden for et bredt sammensat repertoire, og at eleverne undervises i såvel stemmedannelse som instrumentale teknikker.

2.3. Supplerende stof

Når der i læreplanen angives, at det ikke er tilstrækkeligt at beskæftige sig med fagets kerne- stof vil det sige, at det f.eks. gælder om have øje for de perspektiverende aspekter i arbejdet med den musikalske analyse. Det er her også oplagt at bringe faget i samspil med andre fagområder.

Der skal indgå materiale på engelsk samt, når det er muligt, på andre fremmedsprog.

Navnlig audiovisuelle materialer om musik forekommer ofte på engelsk, men også interviews med eller i tidligere historiske perioder breve mellem kunstnere, koncertprogrammer, plakater m.v. på fremmedsprog kan være betydningsfulde kilder sprogbrug om den pågældende musik. Materiale på fremmedsprog er oplagt i forbindelse med sangtekster på et fremmedsprog, som indgår i studieretningen.

2.4. Omfang

Der er ikke fastsat et antal værker, der dokumenteres gennem klingende musik og/eller grafiske repræsentationer af musik. Det vil afhænge af de valg man træffer om sammenstillingen af kernestoffet og musikemnerne, men læreren skal være opmærksom på, at bestemmelserne om kernestoffet og det supplerende stof opfyldes, og at det ved en prøve er muligt at stille nok opgaver til det antal elever, der skal til prøve.

Ved *tekstmateriale med et forventet omfang normalt svarende til 300-400 sider* forstås tekst i forlængelse af det udvidede tekstbegreb, og tekstmateriale kan derfor udover skreven tekst også være f.eks. billeder, film og tv, radioudsendelser, hjemmesider etc. Tekstmaterialet i musik A kan omhandle såvel musikinterne som musikeksterne aspekter. Hvor meget det enkelte materiale fylder, afhænger af sværhedsgraden, og hvor lang tid, eleven bruger på at tilegne sig det. Vurderingen af omfanget hviler på et fornuftsmæssigt skøn.

3. Tilrettelæggelse

3.1. Didaktiske principper

Der lægges vægt på, at eleverne præsenteres for fagets discipliner som en helhed, således at de oplever en sammenhæng og en vekselvirkning mellem det udøvende og det kundskabsmæssige. Musikudøvelse og musikkundskab supplerer hinanden, idet værk og udførelse på alle planer gøres til genstand for samtale, analyse og diskussion. I denne kombinerede praktiske og teoretiske læreproces kvalificeres musikoplevelsen gennem beherskelsen af fagets teori, terminologi og metoder.

Elevernes forudsætninger er ofte meget forskellige i musik. Musik er et obligatorisk fag i folkeskolen fra første til sjette klasse, men herefter vil elevernes beskæftigelse med musik i en undervisningssammenhæng typisk blive meget forskellig, afhængig af om de helt holder op med at modtage undervisning i musik eller fortsætter med faget som valgfag, modtager undervisning i musikskole eller på efterskole etc. Nogle elever har aldrig været til en koncert, mens andre har mange og forskellige oplevelser med levende musik i rygsækken. Fæles for alle er dog, at de gennem et omfattende musikforbrug har fået en intuitiv forståelse af nogle af de regler og rammer, som gælder for musikalske udtryk. Det er vigtigt at bevidstgøre eleverne om den erfaring og tavse viden, som de bringer med sig, så de ressourcer, der er på holdet, kan komme i spil i undervisningen. Det er ofte i høj grad den praktiske og oplevelsesorienterede side ved faget, som er udgangspunktet for eleverne. Der består

således en opgave for læreren i både at udvikle elevernes viden om og forståelse for musikfagets mange discipliner og at røkke tilstrækkeligt ved elevernes fordomme omkring forståelsen af genstandsområdet, så de ændrer fokus.

I samtale, analyse og diskussion af værk og udførelse vil det blandt mange andre vinkler være relevant at bevidstgøre om værkbegrebet, så eleverne kan skelne mellem, hvornår noder kan siges at repræsentere et klingende værk (f.eks. i jazz) men ikke er selve værket, mens noder i andre genrer i højere grad kan siges at udgøre selve værket (f.eks. i vestlig kompositionsmusik). Ikke mindst fordi dette har betydning for, hvad der kan udledes i analyser (ifm musikkundskab), og hvad der skal tilføres af viden om opførelsespraksis (ifm musikudøvelse). Ved analyser: Er noderne en (forenklet) transskription eller selve værket? Og ved musikudøvelse: Skal nodebilledet (og becifringer) fortolkes (udføres) på en særlig måde for at være tro mod genrens opførelsespraksis (f.eks. jazz). Denne semiotiske bevidsthed om noders dobbelteksistens som betegner eller betegnede illustrerer, hvorledes man gennem musikundervisningen kan arbejde med pointer, der har gyldighed, der rækker langt ud over faget og dermed også giver eleverne studiekompetence ikke blot i fagets indhold, men også gennem didaktiske principper i musikfaget.

Musikundervisningen beskæftiger sig med følgende niveauer i læreprocessen: perception (lytning, oplevelse), reproduktion (udførelse af eksisterende kompositioner), imitation (eftergørelse), produktion (komposition, improvisation, redigering), interpretation (fortolkning) analyse og refleksion (perspektivering), som udgør en taksonomisk læreproces, hvori både induktive og deduktive principper indgår.

De forskellige niveauer i læreprocessen er selvsagt analytiske kategorier (man kan f.eks. ikke reproducere uden at percipere), men kategorierne tjener til at sikre en bredde i tilgange og som et bud på en blandt flere taksonomier til det faglige stofområde.

I tilegnelsen af fagligt stof kan det induktive princip blandt andet anvendes der, hvor musikteoretiske regler er udledt af praksisobservationer. Eksempelvis kan medstemmereglerne udledes gennem observationer og notation af medstemmer i klingende musik. Dermed styrkes forbindelsen mellem musikudøvelse og musikteori, så musikteoretiske regler for eleverne ikke fremstår som løsrevet fra musikudøvelse, men er en udledning heraf. Desuden kan etableres en tættere forbindelse mellem forskellige tiders musikæstetiske præferencer og det regelsæt, som er tilknyttet, hvad enten regelsættet går forud (normativ) for de musikalske præferencer (f.eks.) tolvtonerækken) eller følger efter (deskriptiv) for en musikalsk praksis (medstemmeregler).

3.2. Arbejdsformer

Undervisningen introducerer systematisk grundviden i fagets discipliner, herunder musikhistoriske overblik og sammenhænge.

Musikhistoriske overblik og sammenhænge kan organiseres som introducerende forelæsninger til lange linjer i musikhistorien, men man kan også lade dem indgå som et perspektiv på smallere nedslag i musikhistorien. Det er meningen, at musikhistoriske overblik og sammenhænge giver eleverne en fornemmelse for sammenhængen mellem musikken og musikkens historiske kontekst, men også et indblik i, at der findes flere musikhistorier, afhængig af hvilken vinkel man lægger på sammenhængen mellem musik og kontekst.

Der skal undervejs arbejdes med mindst to større musikkundskabsemner, og disse *skal være genre-mæssigt og historisk afgørende forskellige*. Der er ingen nærmere bestemmelser om antal af satser eller tidsforbrug i forbindelse med musikemnerne, når eleverne blot opnår den dybere indsigt, der sætter dem i stand til at krydsreferere og perspektivere. Normalt vil vestlig kunstmusik indgå i det ene af emnerne.

Et af emnerne skal repræsentere en tids- og/eller genre-mæssig spredning.

I et af emnerne behandles musikken på tværs af tidsskel eller genreskel. Det kan være musik og kult/religion, musikalske formtyper, musik for scenen, lieden fra Mozart til Tim Christensen, underholdningsmusik, dansemusik, bryllupsmusik, folkemusikken i kunstmusikken, verdensmusik etc. Et emne kunne være musik og tekst som overskrift, som kunne behandles historisk eller genre-mæssigt og så koble det sammen med musikudøvelse i form af sangskrivning. Dette kunne være en fornem kombination af fagets mange elementer.

I læreplanen indgår muligheden for at tilrettelægge ét af de mindst to musikemner som et musikalsk produktionsprojekt med et praktisk og teoretisk indhold. Det betyder, at det faglige niveau, der kendetegner musikemnerne, også gælder indholdet af et musikalsk produktionsprojekt. Intentionen med det musikalske produktionsprojekt er at afprøve teorien i praksis, og projektet vil derfor typisk rette sig mod udarbejdelsen af et musikalsk produkt. Samtidig er det en grundtanke, at udformningen af produktet indeholder en kreativ eller innovativ proces, som udmønter sig i elevernes musikalske skaben. Eksempler på musikemner, der kunne tilrettelægges som et musikalsk produktionsprojekt, kunne være filmmusik, hip-hop, remix, sangskrivning etc.

I begyndelsen af det musikalske produktionsprojekt præciserer underviseren rammerne for dokumentationen af *"processen, dens kreative idé eller udgangspunkt og de opnåede faglige resultater."* Dokumentationen afleveres digitalt, har et omfang på ca. 3-4 normalsider og tjener til opsamling af projektets idé/udgangspunkt, proces og det faglige resultat.

Det skriftlige arbejde planlægges, så der er en progression og en metodik, som eleverne genkender fra andre fag med en skriftlig dimension. Det skriftlige arbejde integreres med musikteori, høre-lære, musiklære og musikudøvelse.

Musikfagets skriftlighed deler sig i to – den nodebaserede skriftlige musikteori (udsættelse og arrangement) og den prosabaserede skriftlige musikanalyse. Der har ikke tidligere i gymnasie-musikfaget været skabt en tradition for, at eleverne i stort omfang omsætter deres analysekompetencer til skrift uden for rammerne af studieretningsopgaven og studieretningsprojektet. Musikfaget byder i lighed med andre fag ind på procesorienterede skriformer til støtte for såvel de større flerfaglige opgaver som for det kontinuerlige arbejde med musikalsk analyse. Det vil derfor være hensigtsmæssigt, at der i undervisningen også fokuseres på mindre øvelser, som sætter eleverne i stand til at udtrykke sig skriftligt i en analytisk sammenhæng. Den mundtlige og den skriftlige analyse benytter den samme metodik, progression og fagterminologi, så skriftlighedens formidlingsudfordring burde få en afsmittende effekt på det mundtlige arbejde. Man kan slå to fluer med et smæk ved at lade analyseopgaver i forbindelse med de to musikemner være skriftligt funderet og ligefrem lade fremvisninger af elevforslag være udgangspunkt for en fagligt forankret diskussion, som også inddrager den sproglige nøjagtighed. På den måde kan skrivning ses som led i

tilegnelsen af faglig viden. Man lærer dele af faget gennem skrivning, og der etableres en enighed om den faglige diskurs.

Den anden del af fagets skriftlighed udgøres af den nodebaserede musikteori i forbindelse med udsættelse og arrangement. Her bevæger eleverne sig fra ingenting til alting i løbet af ganske kort tid, og faget har oparbejdet en pædagogisk tradition som bl.a. omfatter: fokus på delområder, stilladsering, afsyngning af forslag, lytning til computerbesvarelser og korrigeringen i plenum, nedskrivning af arrangementsopgaver i grupper i undervisningen, genskrivning m.v. Det er således ikke hensigten at al skriftlighed udmønter sig i elevbesvarelser, der på traditionel vis skal hjem hos læreren, rettes og tilbageleveres timen efter. De skriftlige opgaver vil i begyndelsen af forløbet være inden for musiklære. Det er nødvendigt at eleverne opnår en sikkerhed i brugen af noder, før de kastes ud i egentlige satsopgaver. Sideløbende med indføringen i elementær musikteori og musiklære er det hensigtsmæssigt straks i begyndelsen af forløbet at give opgaver i f.eks. grundtonebas, simple medstemmer og treklangskor, således at eleverne hurtigst muligt oplever, at de kan omsætte teori i klingende praksis og dermed operationalisere en ellers noget abstrakt viden. Det er nødvendigt at lade eleverne prøve teorierne af i praksis i node- og sequencersoftware, men også i SDS (Sang, Dans, Spil) gennem rytmeøvelser og trin- og skalaøvelser. Ganske mange mister i puberteten en stor del af den kropslige fornemmelse for udøvelse af musik, og det har umådelig stor værdi at genopdage denne naturlige ressource. I den forbindelse er det indlysende at bruge de ovennævnte virkemidler ved indlæring af nodeteori og musiklære. Små elektroniske keyboards, der kobles til elevernes egen computer kan erhverves for relativt små penge, og man kan som lærer godt forsvare at anbefale sine elever at anskaffe et sådant instrument til at støtte det skriftlige arbejde. Evt. kan skolen over en årrække anlægge en strategi med indkøb af disse prisbillige instrumenter, som så kan lånes ud til elever med særligt behov. Skolen kan også anskaffe nodeskrivningsprogrammer med sequencerdel, som kan købes som skolelicens, med ret til at lægge kopier ud til eleverne. Det er af uvurderlig betydning, at også brugen af programmer bliver grundlagt fra begyndelsen af forløbet, da eleverne i slutningen af forløbet – ved den skriftlige prøve – skal kunne betjene nodeskrivningssoftware i en teoretisk, kreativ opgave.

Efter det grundlæggende arbejde med den elementære musikteori beslutter det enkelte hold i samråd med læreren hvilken opgavetype, der arbejdes med. Beslutningen angår kun undervisningen, idet det står eleven frit for at vælge hvilken eksamensopgave, der besvares ved den afsluttende skriftlige prøve. Læreren er ikke forpligtet til at differentiere undervisningen i skriftlig musikteori mellem flere, valgfri opgavetyper.

For at styrke koblingen mellem fagets skriftlige dimension og musikudøvelse vil mindre udsnit af elevbesvarelser med fordel kunne afprøves (fremført af underviser og/eller elever) i undervisningen med henblik på formativ evaluering. Det er dog ikke tanken at hele skriftlige arrangementer (M2-opgaver) udarbejdet af én elev skal fremføres, men at elevernes skriftlige kompetencer (i form af forskellige satsteknikker) anvendes aktivt i fagets musikudøvelse og i forbindelse med udarbejdelsen af et arrangement til fremførelse.

I musikudøvelse veksles der mellem lærerstyret indstudering og elevstyret gruppesammenspil med læreren som konsulent.

Nogle elever påbegynder en gymnasial uddannelse med gode instrumentale og/eller vokale færdigheder, der kan være udviklet i musikskoler eller på anden vis. Læreplanens krav

understreger, at eleven i løbet af gymnasieundervisningen også bør udvikle andre musikalske kompetencer. Den dygtige solosanger kan f.eks. deltage i ensemblesammenhæng på percussion, med en enkel keyboardstemme eller som bassist. Erfaringen viser, at mange elever faktisk kan blive ganske habile til at spille instrumenter, som de ikke på forhånd var bekendt med. På tilsvarende måde kan den fremragende sologuitarist vise sine vokale færdigheder ved at deltage i et ensemble med en vokal baggrundsstemme. Det tekniske niveau bliver i de nævnte tilfælde nok mere beskedent end eleven er vant til.

I realisationen af elevernes musikalske udtryk – om det er solistisk eller i ensemble – er det ikke virtuoseri, der lægges vægt på, men snarere den enkeltes evne til at kunne udvikle, indstudere og fortolke musikalske udtryk med henblik på en fremførelse. Det indgår dertil at bidrage til det musikalske fællesskab og gøre sig gældende til fællesskabets bedste. Det gælder om at finde frem til sit eget musikalske udtryk, finde et repertoire, som egner sig herfor og så arbejde med disse ingredienser. Det sker alene, og det sker sammen med andre – og undertiden over for et publikum. Der er ingen tvivl om, at det er kolossalt nyttigt at have optrådt over for andre, at stå på en scene og disciplinere sit udtryk med ansvar over for en gruppe. Det kan give meget nyttige sociale kompetencer.

Mange elever vil til at begynde med gerne lægge sig meget tæt op ad den foretrukne kunstner og arbejder måske derfor på at efterligne vedkommende. Det er vigtigt, at undervisningen i musikudøvelse tilrettelægges så eleverne oplever både at arbejde med at reproducere et givent forlæg, men også at udvikle og fortolke et forlæg gennem f.eks. stilmæssige og arrangementsmæssige benspænd. Arbejdet henimod prøven i ensemblefremførelse kan veksle imellem klassenumre og sammenspil i mindre grupper.

Til eksamen skal eleven deltage i to numre, hvoraf det ene skal være en solopræstation. Det er en god ide, at den enkelte elev i god tid før eksamen (2-3 måneder) vælger et musikstykke til sin solopræstation og påbegynder indstuderingen af det. Det er vigtigt, at eleverne gøres opmærksom på, at målet er at kunne formidle et musikalsk udtryk, og at det er hensigten, at den viden og de færdigheder, der indgår i at kunne forløse den opgave, erhverves i undervisningen i musik A. Der ligger derfor grundige overvejelser forud for valget af solonummer, og det anbefales altid at forsøge at opnå en balance mellem den enkelte elevs tekniske færdigheder, evne til musikalsk udtryk og nummerets sværhedsgrad.

Indstudering af solonummeret ligger fortrinsvis udenfor timerne, men det kan anbefales at lave koncert-situationer, hvor eleverne spiller solonumrene for hinanden eller masterclasses, hvor en mindre gruppe elever fremfører deres numre og modtager fremadrettede anvisninger af læreren til forbedringer af præstationen. På denne måde kan læreren præge og vise, hvordan man kan forberede sig på den koncertsituation, som eksamen er, og forberede den enkelte på koncertsituationen: Hvordan kontrollerer man sine nerver?

Det kan anbefales, at der i god tid før prøven dannes eksamensgrupper på holdet med henblik på ensemblefremførelsen. Alt efter holdets sammensætning kan det undertiden være svært at få etableret spilledygtige grupper. Typisk prøver man på at få eleverne til selv at finde sammen, men det anbefales at aftale på forhånd, at læreren har vetoret, så alle grupper kan være spilledygtige, og alle elever er placeret så godt som muligt. I sammenspilsgrupperne må kun elever fra holdet deltage.

Den performative dimension er en vigtig del af læreprocessen, og som led i undervisningen arbejdes der i musikudøvelse frem mod en fremførelse for et publikum. Den efterfølgende refleksion danner grundlag for fortsat faglig og musikalsk udvikling.

For at styrke fagets performative og udadrettede dimension arbejdes der i musikudøvelse frem mod en fremførelse for et publikum. Det kan være en koncert på skolen eller i lokalsamfundet, en morgensamling eller en fremførelse for læreren og andre elever på holdet. Det er en god ide at lave en generalprøve på alle solo- og sammenspilsnumre tæt på eksamen.

Musikundervisningen skal etablere kontakt til det omgivende musikliv. I mødet mellem faget musik og fagets professionelle anvendelse i det omgivende samfund styrkes elevernes karrierekompetencer og forståelse for kvalitet.

Med musikundervisningens kontakt til det omgivende musikliv tænkes blandt andet på det musikliv man møder i musikskoler, MGK, spille- og koncertsteder, kirker, musikstudier, musikvidenskabelige institutter, konservatorier, musikbiblioteker, forlag etc. Intentionen bag mødet med musikfagets professionelle anvendelse i det omgivende samfund er bl.a. en styrkelse af elevernes karrierekompetencer, når faget indgår i nye kontekster uden for en traditionel skolekontekst og dermed styrker, udvider og muligvis udfordrer elevernes perspektiv på faget i en professionel kontekst. Derudover får eleverne mulighed for at opleve et vidensfælleskab i deres møde med personer fra det omgivende musikliv og indgå i dialog med dem. De opnår på den måde en viden om muligheder mht. videreuddannelse og arbejdsmarked, som kan give anledning til refleksion over deres eget fremtidsperspektiv.

3.3. It

It spiller en væsentlig rolle i arbejdet med den skriftlige dimension i musik A, idet opgaverne ved den skriftlige prøve stilles, besvares og afleveres digitalt. It kan dertil indgå som en del af en musikalsk produktion, i digital formidling i og om musik, hvad enten der er tale om brugen af live-electronics i musikudøvelse eller sequencersoftware, podcasts, blogs etc. i formidlingen af viden og kundskaber om musik. I det tilfælde, at eleverne bruger andres materiale, er en refleksion over ophavsret, værk og remediering oplagt. Endelig er it et tålmodigt redskab i træning af færdigheder, der angår elevernes kunnen inden for musiklære og hørelære.

3.4. Samspil med andre fag

Dele af kernestof og supplerende stof vælges og behandles, så det bidrager til styrkelse af det faglige samspil mellem fagene og i studieretningen. I tilrettelæggelsen af undervisningen inddrages desuden elevernes viden og kompetencer fra andre fag, som eleverne hver især har, så de bidrager til perspektivering af emnerne og belysning af fagets almendannende sider.

De kunstneriske fag i en undervisningssammenhæng bidrager med både en teoretisk-analytisk og en praktisk-produktiv dimension, som er med til at udvide de erkendelsesmæssige potentialer hos eleverne, og de tilføjer en kunstnerisk-eksperimenterende og kreativ side, som spiller sammen med og inspirerer både naturvidenskabelig og samfundsvidenskabelig kompetenceudvikling og tænkning.

Det faglige samspil med andre fag kan have mange former og varianter, og kan finde sted enten synkront eller asynkront. Her nævnes blot nogle enkelte samspilskategorier, der samtidigt illustrerer forskellige grader og forståelser af fagligt samspil:

- *Tematisk*: Orienteret om et tema, emne, sag eller problemstilling kan musikfaget i samspil med et eller flere fag bidrage til at perspektivere fra en teoretisk-analytisk vinkel og/eller en praktisk-produktiv vinkel. Eksempelvis kunne man indgå et fagligt samspil med dansk (og historiefaget) under titlen ”Sange om Danmark - fra Oehlschläger til Natasja”. Eller med faget spansk (flamenco eller tango), engelsk (borgerrettighedsbevægelse), samfundsfag (subkultur, identitet og rap), etc.

- *Metakognitivt*: Med afsæt i de metakognitive erkendelser, som det faglige arbejde i fagene afstedkommer, kan faget musik indgå i et mere løst fagligt samspil om tekst/kontekst (f.eks. dansk), form/indhold (de fleste fag), materialisme/idealisme (historiefaget), den logaritmiske funktion (matematik (ift. svingningstal og stemninger)), kulturbegrebet (æstetiske fag), det gyldne snit (matematik), synkron/diakron (flere fag), aktør/struktur (samfundsfag), betegner/betegnede (dansk), etc.

- *Pædagogisk*: De arbejdsformer, som anvendes i fagene kan også gøres til genstand for fagligt samspil f.eks. Cooperative Learning. Derudover rummer musikfaget et særligt fagligt indhold, der kan optræde som en arbejdsform i andre fag. Eksempelvis kan sang benyttes som en meningsfuld og faglig arbejdsform i andre fag f.eks. dansk (f.eks. synge salmer), fremmedsprog (synge sange) eller i alle andre fag (sange med et fagligt indhold (mnemoteknisk fagligt indhold) f.eks. huskeremser i kemi.

4. Evaluering

4.1. Løbende evaluering

Formålet med den løbende evaluering er, at eleverne bringes til at reflektere over deres faglige udvikling fremadrettet. Læreren anviser på baggrund af elevernes arbejde med musikkundskab og musikudøvelse, hvordan den enkelte elev kan nå en højere grad af opfyldelse af de faglige mål.

Den løbende evaluering finder sted i form af formativ evaluering. Forudsætningen for evalueringen er, at underviseren løbende gør de faglige mål klart og præsenterer en tydelig progression frem mod disse mål. En progression, der er tilpasset det enkelte hold og - om nødvendigt - de enkelte elever. Evalueringen af undervisningen er derfor ikke en tilfredshedsundersøgelse, men en afdækning af, hvordan lærerens tilrettelæggelse af undervisningen og elevernes bidrag kan forbedres for at nå de faglige mål.

Musikfagets udøvende side indebærer en løbende vurdering og forbedring af den musikalske præstation, og evaluering er således en naturlig og nødvendig del af processen. Denne evaluering inddrager fagets kunstneriske elementer.

Ved evaluering af fagets udøvende side, som rummer kreative og kunstneriske elementer samt æstetiske læreprocesser, kan man som underviser i særlig grad rette opmærksomheden mod at evaluere processen frem for produkt. Desuden kan man i procesevalueringen betone samarbejdsprocesser. Ikke mindst fordi kreative samarbejdsprocesser står centralt inden for eksempelvis innovation, men også er et særligt kendetegn ved musikfaget.

De skriftlige opgaver evalueres, så eleven til stadighed udvikler satstekniske færdigheder og bliver i stand til at vurdere sit eget standpunkt i forhold til fagets mål inden for skriftlig musikteori og analyse.

Evaluering i forbindelse med de skriftlige opgaver bør have fokus på indsatsområder for den enkelte elev og bør betones således, at eleven i stigende grad inddrages og bliver i stand til på egen hånd at vurdere sit eget standpunkt i forhold til fagets mål inden for skriftlig musikteori og analyse, hvilket forudsætter tydelige evalueringskriterier for de faglige mål. Således understøtter evalueringen i musikfaget bevægelsen fra elev til studerende.

I den løbende evaluering bør der i alle tilfælde ovenfor gives fokuserede tilbagemeldinger, der er tilpasset elevernes forskellige evner og forudsætninger. Fokuserede tilbagemeldinger bør derfor ikke alene være styret af den aktivitet, der evalueres, men også tage højde for den enkelte elevs ressourcer og udfordringer, hvorfor to tilnærmelsesvist identiske besvarelser ikke nødvendigvis kalder på samme tilbagemelding. Med fokuserede tilbagemeldinger menes også, at der ikke nødvendigvis gives tilbagemeldinger på alt i en besvarelse, men at underviseren udvælger fokuspunkter, der er relevante for den enkelte elev.

4.2. Prøveform

Det anbefales, at musiklæreren orienterer sig i ”Eksamensbekendtgørelsen” for at få generel indsigt i forhold, der vedrører prøvers afholdelse.

4.2.1. Den skriftlige prøve

Eleverne skal kunne *anvende musikfagets metoder, teori og terminologi i mundtlig og skriftlig analyse af såvel klingende musik som grafiske repræsentationer inden for væsensforskellige stilarter og genrer og udfærdige en teoretisk konsistent, nodebaseret, skriftlig sats digitalt.*

Disse to sætninger i de faglige mål refererer til fagets skriftlige prøve, der er delt op i M1 - musikalsk analyse og M2 - musikalsk udsættelse (satsarbejde).

Målet med skriftlig musikalsk analyse og udsættelse er, at eleverne opnår studiekompetence dels gennem analyse af musik og formidlingen heraf, dels gennem arbejdet med en række teoretiske problemstillinger, der fordrer praktiske satsløsninger ud fra bevidste valg mellem flere muligheder.

Opgavetyperne er stiliserede udgaver af et eksisterende, klingende musikalsk materiale.

Den praktiske afvikling, prøvesættets udformning samt aflevering af besvarelse

Den officielle prøvetid er kl. 8.00-13.00 evt. tillige kl.13.00-18.00. Ingen elever må forlade prøvelokalet før kl.13. Det gælder alle elever på alle gymnasier, uagtet at der f.eks. kun skal ét hold op på det lokale gymnasium. Hvis der i forbindelse med skift fra hold 1 til hold 2 går tid med f.eks. computeropstilling/nedtagning, kan skolen vælge at forlænge prøvetiden svarende til den tabte tid.

Det samlede prøvesæt udleveres ved prøvens start enten ved det officielle starttidspunkt kl.8.00 eller det alternative prøvetidspunkt kl.13.00.

Eksamenslokalet skal være forsynet med et tangentinstrument. Derudover kan eksaminanden medbringe et instrument efter eget valg.

De eksaminander, der ikke medbringer instrument efter eget valg, kan samles i ét lokale og anvende instrumenter med hovedtelefoner.

Opgavesættet består af en pdf-udgave af opgaverne, digital tilgang til lydoptagelser af opgaverne, samt digital tilgang til opgaverne i musikalsk udsættelse i XML-format. Det er pdf-

udgaven af opgaverne samt lydoptagelserne, der er prøvegrundlaget. XML-formatet er et hjælpemiddel, og der kan ved overførsel fra XML-formatet til et nodeskrivningsprogram opstå forhindringer. Det er elevens opgave selv at løse dem og bringe besvarelsen i overensstemmelse med pdf-udgaven af opgaverne.

Det påhviler musiklæreren at gøre eleverne fortrolige med at åbne de skriftlige eksamensopgaver i XML-format med det/de relevante programmer, der er brugt i undervisningen.

Den enkelte eksaminand besvarer alle opgaver stillet i M1, og vælger derefter at besvare én ud af tre stillede opgaver i M2. Der tilstræbes i udarbejdelsen af opgavesættet en fordeling af eksaminandens tidsforbrug under prøven med ca. 1 time til M1 og ca. 4 timer til M2.

Eksaminanden afleverer sin besvarelse digitalt i pdf-format.

M1 – Musikalsk analyse

Generelle faglige mål:

Eksaminanden skal demonstrere indsigt i musikkens væsentlige parametre: harmonik, melodik og rytmik.

Opgaverne i musikalsk analyse stilles med udgangspunkt i et bredt repertoire af eksisterende og/eller nedskrevet musik, men kan besvares uden specifik stil- og/eller genrekendskab. Der prøves i analysekompetencer inden for: A) akkordlæsning, B) harmonisk analyse, C) melodisk analyse og D) rytmisk analyse. For opgaverne indenfor alle fire analysekompetencer gælder, at der kan forekomme op til tre faste fortegn.

Opgave A - Akkordlæsning

”Notér becifring, hvoraf bastonen fremgår, over de markerede akkorder.”

Faglige delmål:

Eksaminanden skal notere becifring inkl. bastone over akkorder noteret i partitur (g-, bratsch- og f-nøgle). Hver akkord, der ønskes aflæst, er indrammet, og sværhedsgraden er (eksemplificeret med C som grundtone): De fire treklange: dur, mol, formindsket, forstørret (C, Cm, Cdim eller Co, Caug eller C+). Dur-treklangen kan optræde med tilføjjet (stor) sekst eller tilføjjet septim (stor, lille): C6, Cmaj7, C7 eller none (stor, lille): C9, C7b9, Cmaj9. Mol-treklangen kan optræde med tilføjjet (stor) sekst og tilføjjet septim (lille): Cm6, Cm7 eller none (stor) Cm9. Den formindskede treklang kan optræde med lille septim (Cm7b5) og formindsket septim (den formindskede firklang, Cdim7). Desuden kan forekomme sus4-akkorder med eller uden lille septim: Csus4, evt. C7sus4. Akkorderne kan forekomme i omvendingerne tert i bas, kvint i bas og septim i bas.

Opgave B - Harmonisk analyse

”Foretag harmonisk analyse af de markerede områder ud fra de opgivne becifringer. Du skal angive den eller de tonearter, du analyserer ud fra.”

Faglige delmål:

Eksaminanden skal analysere funktionsharmoniske (dur og mol) og modalharmoniske progressioner ved at anføre toneart og analysetegn (funktionstegn eller trintal) under en melo-

di, som er becifret. Eksaminanden skal derudover kort argumentere for, hvorfor der er tale om enten funktionsharmonik eller modalharmonik.

Sværhedsgrad - funktionsharmonik: Hovedfunktioner, parallelakkorder samt bidominanter, akkordudvidelser, (f.eks. S6, tilføjede septimer), forudhold (64D, 54D), ufuldkomne dominanter, skuffende opløsning (Ts). Opgaven i funktionsharmonisk analyse kan indeholde modulation.

Sværhedsgrad – modalharmonik: dorisk, mixolydisk og æolisk modus. I opgaven i modalharmonisk analyse er anført melodiens grundtone, men ikke dens modus.

Opgave C - Melodisk analyse

”Foretag en skriftlig melodisk analyse af denne melodi. Melodiens toneart, taktart og ambitus angives i de tre bokse. Den efterfølgende analyse skal indeholde en angivelse af melodiens form og struktur, samt melodiske og rytmiske iagttagelser.”

Faglige delmål:

Eksaminanden skal foretage en kortere skriftlig melodisk analyse af en melodi. Analysen ønskes formidlet i umisforståelig prosa. Øvrige melodiske og rytmiske iagttagelser kan være: Karakteristiske rytmiske motiver, tonegentagelser, trin- og springvise bevægelser, akkordbrydninger, prægnante intervaller, bevægelsesretning, simple og varierede gentagelser, sekvenser og omvendinger samt motivisk slægtskab, kernetoner, modulation og brug af toneartsfremmede toner, åbne og lukkede periodeslutninger, drejebevægelser, melodiske buer og højdepunkt.

Melodien vil være forsynet med takttal.

Opgave D – Rytmisk analyse

”Foretag en skriftlig rytmisk analyse af rytmikken i partituret (2-4 takter). Kom herunder ind på rytmiske mønstre, gentagelsesstrukturer og forholdet imellem stemmerne.”

Faglige delmål:

Eksaminanden skal foretage en kortere skriftlig rytmisk analyse af et partitur. Analysen ønskes formidlet i umisforståelig prosa. Eksaminanden skal kunne: Læse rytmisk notation, analysere rytmiske mønstre og modrytmer, f.eks pulsmarkering, backbeat/afterbeat, underdelingsniveauer, gentagelsesmønstre, ostinater, synkope/lift, off-beat, claverytmik og polyrytmik samt analysere stemmernes rytmiske samspil, f.eks komplementærrytmik og sammenfald.

M2 – Musikalsk udsættelse

Ved prøven i musikalsk udsættelse vælger eksaminanden enten en større opgave inden for vokalarrangement, udsættelse af pop-rockmelodi eller udsættelse af jazz standardmelodi.

Generelle faglige mål:

I alle opgavebesvarelser skal notationen være klar, umisforståelig og korrekt – også i detaljen. Det er ikke nok at skrive kor, vokal, eller 2. stemme. Det skal fremgå helt præcist, hvilken besætning udsættelsen er tiltænkt. De gængse konventioner for notation skal overhol-

des med hensyn til; nøgler, fortegn, nodeværdier, pausetegn, partituropstilling, lodret affinitet i partituret.

Af besvarelsen skal såvel opgavemelodi som becifringer fremgå. Eleven skal træffe klare og bevidste valg mht. besætning og instrumentation af alle satsens stemmer.

Den enkelte stemme skal være idiomatisk udført for det valgte instrument/den valgte stemmetype. Ambitus skal overholdes og hensigtsmæssig beliggenhed skal tilgodeses; vokale stemmer skal være sangbare, og sangtekst skal lægges prosodisk korrekt. Alt skal noteres i C.

Anvendelsen af løse fortegn og becifring/akkorder skal være formelt korrekt og afspejle den teoretiske forståelse (eksempel: tertsen i D7 er fis og ikke ges). Et særligt forhold gælder for den formindskede firklang, som noteres pragmatisk – således kan Bbdim7 noteres Bb-Db-E-G i stedet for det formelt korrekte Bb-Db-Fb-Abb.

Hvis de tilføjede stemmer rummer udvidelser, ændringer eller tilføjelser til den opgivne akkord, skal becifringstegnet ændres tilsvarende. Dette gælder dog ikke sekundære akkorder, såsom gennemgangs-, dreje- og forudholdakkorder, så længe becifringsakkorden står tydeligt i arrangementet. Når opgaveformuleringen lyder på ”udsættelse” er der tale om udsættelse af melodien, som den fremgår af opgavesættet. Tilkomponerede formdele som forspil og efterspil vil ikke indgå i bedømmelsen.

Opgave E1 - Vokalarrangement

”Følgende melodi skal udsættes for mindst 3 vokale stemmer. Melodien må gerne transponeres, og det er tilladt at foretage ændringer i de opgivne becifringer (herunder bastonen).”

Genrebeskrivelse

Det melodiske materiale dækker et bredt spektrum af funktionstonale melodier.

Opgavens overordnede faglige mål:

Eleven skal demonstrere formforståelse og færdigheder inden for satsteknik og stemmeføring samt prosodi og koridiotik. Besvarelsen skal holde sig konsekvent til det af eleven valgte stilgrundlag.

Faglige delmål:

Eleven skal kunne anvende forskellige satsteknikker; f.eks. parallelføring og komplementærritmik. Arrangementet skal afspejle melodiens form. Stemmerne i arrangementet skal være sangbare, og sangtekst skal lægges prosodisk korrekt. Stemmerne skal være koridiotisk udformet.

Stemmeføringen bør være udtryk for et gennemtænkt satsarbejde. Heri indgår bl.a. en hensigtsmæssig stemmeafstand og en afbalancering af satsens melodiske (vandrette) og harmoniske (lodrette) dimension. Stemmerne bør have melodisk kontur og være logiske i forhold til melodien. Hvad angår prim- kvint- og oktavparalleller samt dissonansbehandling og ledetoneopløsning, bør brud på traditionelle stemmeføringsregler være musikalsk begrundet. Ved eventuelle ændringer af de opgivne becifringer skal disse være gennemføres konsekvent. Bastoneangivelse kræves på betonet tid, hvor en anden tone end grundtonen er valgt.

Opgave E2 - Udsættelse af pop-rockmelodi

”Der skal laves en udsættelse af følgende melodi for en besætning, som ud over opgavemelodien skal bestå af mindst tre vokale stemmer og rytmegruppe bestående af trommer og bas. Besvarelsen skal indeholde arrangementsteknikker inden for korsvar/modstemme, medstemme og groove. Udsættelsen skal afspejle sangens harmoniske, rytmiske og melodiske struktur. Det er tilladt at foretage ændringer i becifringer (herunder bastonen) og tempo.”

Genrebeskrivelse

Det melodiske materiale dækker et bredt spektrum af poprockmelodier – dog med en vægt på melodier med relativt varieret harmonik. Formmæssigt er melodierne begrænset til overvejende to klart adskilte formled.

Opgavens overordnede faglige mål:

Eleven skal demonstrere kompetencer indenfor satsteknisk arbejde, arrangementsteknikker for bas og trommer og forståelse for det rytmiske samspil mellem satsens instrumentale og vokale stemmer.

Det vokale satsarbejde – faglige delmål:

De vokale stemmer skal være sangbare og forsynet med tekst, og der skal være anvendt korrekt prosodi og stemmeføring. Korarrangementet bør være varieret, og arrangementsteknikker som flydekor, medstemmer og korsvar skal anvendes, således at satsen forholder sig tydeligt til opgavemelodiens struktur og form. Alle becifringer skal som udgangspunkt udtydes.

Det rytmiske satsarbejde – faglige delmål:

Udsættelsen skal demonstrere et bevidst forhold til stemmernes rytmiske samspil, lodret såvel som vandret. I besvarelsen bør der være tale om et tydeligt samspil – groove – mellem trommer og bas. Groovet bør forholde sig bevidst til opgavemelodiens rytmiske profil, f.eks. ved at afspejle melodiens strukturelle lifts i groovets ostinater, ved markering af særlige rytmiske begivenheder eller igennem et i forhold til melodien tydeligt komplementært rytmisk arbejde.

Bas- og trommestemme - faglige delmål:

Basstemmen skal både være satsens harmoniske fundament, lægge et groove sammen med trommestemmen, og tilføre satsen et dybt melodisk lag igennem arrangementsteknikker som f.eks. trinvis- og kromatisk gennemgang og kvint/oktavveksel. Bassen bør også sammen med trommestemmen markere melodiens perioder og formledsovergange. Ligeledes skal der arrangeres en slutning på melodien.

Ud over standardkravene:

Der kan tilføjes yderligere instrumenter til satsen. For disse gælder de samme faglige delmål som i ovenstående.

Opgave E3 - Udsættelse af jazz standard-melodi

”Der skal laves en udsættelse af følgende melodi for en besætning, som ud over opgavemelodien skal bestå af mindst tre vokale stemmer og rytmegruppe bestående af trommer og bas. Besvarelsen skal indeholde arrangementsteknikker inden for korsvar/modstemme, medstemme og groove. Udsættelsen skal afspejle sangens harmoniske, rytmiske og melodiske struktur. Det er tilladt at foretage ændringer i becifringer (herunder bastonen) og tempo.”

Genrebeskrivelse

Det melodiske materiale dækker et bredt spektrum af jazzstandards. Formmæssigt er melodierne begrænset til overvejende tre klart adskilte formler.

Opgavens overordnede faglige mål:

Eleven skal demonstrere kompetencer indenfor satsteknisk arbejde, arrangementsteknikker for bas og trommer, og forståelse for det rytmiske samspil mellem satsens instrumentale og vokale stemmer.

Det vokale satsarbejde - faglige delmål:

De vokale stemmer skal være sangbare og forsynet med tekst, og der skal være anvendt korrekt prosodi og stemmeføring. Korarrangementet bør være varieret, og arrangementsteknikker som flydekor, medstemmer og korsvar skal anvendes, således at satsen forholder sig tydeligt til opgavemelodiens struktur og form. Alle becifringer skal som udgangspunkt udtydes. Eventuelt tilføjede udvidelsestoner i satsen, skal noteres som becifringsændringer.

Det rytmiske satsarbejde - faglige delmål:

Udsættelsen skal demonstrere korrekt brug af synkoperinger/lifts og et bevidst forhold til stemmernes rytmiske samspil, lodret såvel som vandret. Udsættelsen bør forholde sig bevidst til opgavemelodiens rytmiske profil, f.eks. ved at afspejle melodiens strukturelle lifts, ved markering af særlige rytmiske begivenheder eller igennem et i forhold til melodien tydeligt komplementærrytmisk arbejde.

Bas- og trommestemme - faglige delmål:

Basstemmen skal både være satsens harmoniske fundament, lægge et groove sammen med trommestemmen (f.eks. two-beat og four-beat), og tilføre satsen et dybt melodisk lag igennem arrangementsteknikker som f.eks. trinvis- og kromatisk gennemgang og spring til relevante akkordtoner. Bassen bør også sammen med trommestemmen markere melodiens perioder og formlerovergange. Ligeledes skal der arrangeres en slutning på melodien. Trommenotationen skal være umisforståelig, og trommerne må være integreret i satsen og udvise korrekte, varierede og velplacerede markeringer af opgavemelodiens form gennem f.eks. fills, overgange, og slutningsdannelse. Bas og trommer bør indgå i et bevidst samspil med hinanden og med den øvrige sats.

Ud over standardkravene:

Der kan tilføjes yderligere instrumenter til satsen. For disse gælder de samme faglige delmål som i ovenstående.

Becifringssymboler anvendt i eksamensopgaverne:

The image displays various chord symbols and their corresponding chord diagrams on a treble clef staff. The symbols are arranged in five rows:

- Row 1: F, Fm, F⁶, Fm⁶, F⁷, Fm⁷
- Row 2: F^{maj7}, Fm^{maj7}, F⁹, Fm⁹, F^{maj9}, F^{7b9}
- Row 3: F¹¹, F^{sus4}, F^{7sus4}, F^{aug}, F^{7#5}, F^{7b5}
- Row 4: Fm^{7b5}, F^{dim}, F^{dim7}, eller, F^{dim7}
- Row 5: F^{7#9}, eller, F^{7#9}

4.2.2. Den mundtlige prøve

Den mundtlige prøve er todelt og består af en prøve i musikudøvelse med en samlet varighed på ca. ti minutter pr. eksaminand og en prøve i musikkundskab med en samlet varighed på ca. 30 minutter pr. eksaminand. Der gives ca. 60 minutters forberedelse til prøven i musikkundskab.

I den praktiske afvikling af den mundtlige prøve er det vigtigt at være opmærksom på, at der for de fleste elever vil forekomme ventetid mellem delprøven i musikkundskab, fremførelsen af den enkelte eksaminands solopræstation og ensemblefremførelserne. Læreren bør ved en omhyggelig planlægning søge at begrænse denne ventetid mest muligt.

Det kan anbefales, at ensemblefremførelserne præsenteres først på dagen og eventuelt også efter frokost og at solopræstationer og den individuelle prøve i musikkundskab afvikles i forlængelse af ensemblefremførelserne. Såfremt antallet af elever er så stort, at der må anvendes flere dage, anbefales det, at delprøverne i musikudøvelse og musikkundskab ligger på samme dag for den enkelte eksaminand. Solopræstation indgår som en del af prøven i musikudøvelse og kan således ikke afvikles i eksaminationstiden, der er afsat til musikkundskab.

Prøven kræver fire lokaler. Det lokale, hvor ensemblefremførelserne afvikles, det lokale, hvor solopræstationerne og den individuelle delprøve i musikkundskab finder sted og to lokaler til elevernes forberedelse. Alternativt kan man gennemføre al musikudøvelse i det samme lokale og den individuelle delprøve i musikkundskab i et separat lokale.

En plan for afvikling af prøven kunne se sådan ud. I slutningen af hver individuel prøve i musikkundskab meddeles eksaminanden sin bedømmelse:

	Eksamination	Forberedelse
08:00-08:30	Ensemblefremførelse A (6 elever)	--
08:30-09:00	Solopræstation elev 1, 2, 3, 4, 5, 6	--
09:00-09:05	Pause	
09:05-09:10	Pause	Elev 1
09:10-09:30	Ensemblefremførelse B (4 elever)	
09:30-09:35	Pause	
09:35-09:40	Pause	Elev 2
09:40-10:00	Solopræstation elev 7, 8, 9, 10	
10:05-10:35	Elev 1 Musikkundskab	Elev 3
10:35-11:05	Elev 2 Musikkundskab	Elev 4
11:05-11:35	Elev 3 Musikkundskab	--
11:35-12:05	Elev 4 Musikkundskab	Elev 5
12:05-12:35	Frokostpause	Elev 6
12:35-13:05	Elev 5 Musikkundskab	Elev 7
13:05-13:35	Elev 6 Musikkundskab	Elev 8
13:35-14:05	Elev 7 Musikkundskab	Elev 9
14:05-14:35	Elev 8 Musikkundskab	Elev 10
14:35-15:05	Elev 9 Musikkundskab	--
15:05-15:35	Elev 10 Musikkundskab	--

Musikudøvelse

I læreplanen præciseres, at hver eksaminand i musikudøvelse skal medvirke i fremførelsen af to musikstykker og både vise vokale og instrumentale færdigheder samt vise færdigheder i såvel solo- som ensemblesammenhæng. Det er en understregning af, at musik A hverken er eller skal være en specialistuddannelse. Desuden er det en markering af, at samarbejdet i forbindelse med musikudøvelse i ensemble er et væsentligt og nødvendigt delelement i elevernes musikalske udvikling. En tilfredsstillende præstation i musikudøvelse kan derfor ikke bestå i, at eleven kun viser sine færdigheder enten som vokalist eller som instrumentalist. Vokale færdigheder forstås bredt som musik frembragt ved at stemmelæberne er i svingninger. Det betyder, at rap og "spoken-word" er gyldige vokale færdigheder. Solosammenhæng kan forstås som decideret soloopgave med akkompagnement eller som en længere passage, hvor eleven viser musikalske færdigheder på et solistisk niveau. Eksaminanden kan benytte et begrænset antal akkompagnatører til akkompagnement i solosammenhæng. Akkompagnatører kan være udefra kommende musikere eller elever fra holdet og de bedømmes ikke ved prøven. Eksaminanden kan ligeledes vælge at lade sig akkompagnere af præ-indspillet musik i form af et karaoke-track eller lignende. Af hensyn til mulighederne for at bedømme *eksaminandens intention i det musikalske udtryk* anbefales

det dog ikke som akkompagnement af musik med dynamiske og tempomæssige udsving, idet det da vil være akkompagnementet, der styrer den musikalske intention og ikke eksaminanden.

Da ensemblefremførelsen i sagens natur kræver flere elevers medvirken, bør læreren tidligt i forløbet pointere, at valgene af ensemble-opgaver til eksamen vil kræve kompromisser. Den mundtlige prøve i musikudøvelse bør derfor forberedes i god tid, så eleverne sikres passende øvetid i timerne og evt. uden for skoletiden. Kun eksaminander fra holdet deltager i ensemblefremførelse.

Følgende krav skal dækkes inden for de to valgte musikstykker: Solopræstation, ensemblefremførelse, vokale færdigheder, instrumentale færdigheder.

- Scenario 1: Den dygtige trommeslager spiller trommer i sin solopræstation. Eleven spiller også trommer i sammenspil, men synger desuden uh-kor i omkvædet af ensemblefremførelsen. Er kravene dækket? JA!
- Scenario 2: Én af de gode sangere spiller ok akkordklaver. Eleven akkompagnerer sig selv ved klaveret til sin solosang. Eleven synger lead i ensemblefremførelsen. Er kravene dækket? JA!
- Scenario 3: En anden god sanger vælger at spille flydeakkorder på keyboard, spille percussion i C-stykket, men synger i øvrigt i sammenspilsnummeret, f.eks. et solovers og kor på omkvæd. Eleven synger selvfølgelig til sin solo, men lader en anden akkompagnere. Er kravene dækket? JA!

Under særlige omstændigheder kan eksaminander medvirke og blive bedømt i indtil to ensemblefremførelser.

De særlige omstændigheder retter sig som hovedregel imod, at ensemblegrupper pga. sygdom, udmeldelse, overførsel til status som selvstuderende etc., er kommet i vanskeligheder, og at eksaminander derfor er nødt til at hjælpe til i flere grupper.

I de tilfælde hvor et undervisningshold har særligt mange eller særligt få af en bestemt stemme/instrument-type, kan det for at opnå tilstrækkelig fleksibilitet i forbindelse med dannelsen af ensemblegrupper være nødvendigt at lade enkelte elever optræde og blive bedømt i to ensemblegrupper. Dette bør dog være en undtagelse. Dels er det ikke hensigten, at eleverne på denne måde får mulighed for at vise færdigheder på flere instrumenter, dels vil det forøge elevernes arbejdsbyrde i forbindelse med forberedelsen til eksamen. Læreren sikrer, at eleverne er opmærksomme på den ekstra arbejdsbelastning, der er en konsekvens af at optræde i to grupper. Eksaminander bedømmes i alle ensemblefremførelser, de deltager i.

Musikkundskab

Som konsekvens af de faglige mål og formål for A-niveau bør eksaminanden stilles en opgave, der udfordrer eksaminandens viden om musikfaglige områder og eksaminandens analytiske og fortolkningsmæssige evne. Det er derfor sædvanligvis ikke meningen at opgaven indeholder underspørgsmål, der fungerer som en disposition for eksaminandens gennemgang, da det fratager eksaminanden mulighed for at demonstrere evnen til at foretage passende metodiske valg. Ved større værker kan det være nødvendigt at stille den egentlige opgave i en nærmere defineret passage, men eksaminanden disponerer selv sit

stof inden for det afstukne område. Hvis læreren ønsker særlige emner belyst i analysen, kan der i et underspørgsmål kræves dette. Det er naturligvis også vigtigt, at eksaminanden får en fornemmelse for, hvor den analytiske indsats skal lægges. De forskellige genrer, stilperioder og værktøjer kan have meget forskelligt fokus, således at detaljen kan være vigtigere i det ene stykke, mens det storformale har forrang i et andet. Eksamensopgaven skal derfor være strukturelt genkendelig for eleven.

En besvarelse af en eksamensopgave i musikkundskab vil – afhængig af det valgte emne – sædvanligvis omfatte en analyse af forhold som:

- Instrumentation, klang, sound
- Taktart, tempo, puls, rytmik, groove
- Tema, motiv, hookline og melodik
- Tonalitet og harmonik
- Form og struktur

samt en perspektivering til musikeksterne forhold gennem en placering af analysen i en historisk, samfundsmæssig, kulturel, global, genre- og stilmæssig kontekst.

Prøvematerialet i musikemnerne består af en indspilning af ét eller flere stykker musik eller uddrag heraf af sammenlagt højst 10 minutters varighed, noder og/eller anden grafisk gengivelse af den klingende musik eller dele heraf samt eventuelt øvrigt materiale.

Der angives ingen nedre grænse for den samlede varighed af indspilningerne, der indgår i prøvematerialet. Forskellige musikemner kan være karakteriseret ved forskellige grader af dybde og bredde i analysen af materialet, og har et hold f.eks. haft filmmusik som musikemne og anvendt semiotisk analysemetode, kan der være meget arbejde forbundet med at analysere musikken i et 30 sekunders filmklip. Eksaminator vurderer i udformningen af opgaven, at materialets omfang står i et rimeligt forhold til den afsatte forberedelsestid og eksaminationstid.

Udover den klingende musik består prøvematerialet tillige af en grafisk gengivelse af musikken eller dele heraf. I nogle musikemner vil eleverne primært have analyseret musikken visuelt i nodeform, mens der i andre emner i højere grad benyttes en kombination af auditive og visuelle analysemetoder. Det er vigtigt, at det grafiske materiale egner sig til at dokumentere det, som opgaven går ud på, og at eksaminanden i det hele taget har mulighed for at dokumentere sin analyse i prøvematerialet.

Prøvematerialet i det musikalske produktionsprojekt udgøres af ekstemporalt parallelstof til projektet, dokumentationen for projektet og selve projektet.

Det musikalske produktionsprojekt er en måde at tilrettelægge et musikemne på, og der gælder de samme bestemmelser om ekstemporalt parallelstof i prøvematerialet, som der gælder i et traditionelt musikemne, ligesom prøvematerialet skal give eksaminanden mulighed for at dokumentere sin analyse.

I forbindelse med prøve i særligt kompliceret partiturmusik kan kendt stof indgå.

Det er da vigtigt, at eksaminanden prøves i selvstændig redegørelse og dette kan opnås ved enten at inddrage mindre ekstemporale afsnit eller ved at stille eksaminanden frit overfor værket og demonstrere selvstændig fremlæggelse.

Eksamensopgaverne skal rimeligt og jævnt fordeles ud fra det materiale, der udgør eksamensgrundlaget.

Selvstuderende og sygeeksamen

Bestemmelserne vedrørende prøveform for selvstuderende og sygeeksamen fremgår af læreplanens pkt. 4.2. Det er imidlertid vigtigt at forstå, at disse afsnit kun beskriver afvigelserne fra en prøve på normale vilkår. For forhold, der ikke er beskrevet i afsnittet om selvstuderende og sygeeksamen, gælder bestemmelserne for prøven, som de fremgår af læreplanen i øvrigt.

Hvis skolen beslutter, at en elev skal op under andre vilkår end normale vilkår, vil man normalt vælge følgende model for musik: Hvis hele holdet kommer op, deltager eleven på linje med de øvrige i klassen dvs. indgår i ensemblefremførelse og bedømmes på det. Hvis hele holdet ikke bliver udtrukket, går eleven til prøve efter reglerne for selvstuderende i musik, beskrevet i læreplanen.

4.3. Bedømmelseskriterier

Bedømmelsen er en vurdering af, i hvilken grad eksaminandens præstation opfylder de faglige mål, som de er angivet i pkt. 2.1.

Læreplanen udpeger i forlængelse heraf nogle særlige aspekter, som eksaminator og censor skal lægge vægt på i bedømmelsen af, hvordan eksaminanden indfrier de faglige mål under prøven.

Eksaminanden får én karakter for den samlede præstation ved prøven. Bedømmelsen er en helhedsvurdering og ikke et gennemsnit af en række delkarakterer.

Nedenfor gives tre eksempler på en beskrivelse af karakteren 12, 7 og 02 efter syvtrins-skalaen.

Oversigt over karakterskalaen

12	Fremragende	Karakteren 12 gives for den fremragende præstation, der demonstrerer udtømmende opfyldelse af fagets mål, med ingen eller få uvæsentlige mangler.
7	God	Karakteren 7 gives for den gode præstation, der demonstrerer opfyldelse af fagets mål, med en del mangler.
02	Tilstrækkelig	Karakteren 02 gives for den tilstrækkelige præstation, der demonstrerer den minimalt acceptable grad af opfyldelse af fagets mål.

Eksempel på karakterbeskrivelser for skriftlig hhv. mundtlig prøve

		Skriftlig prøve	Mundtlig prøve
12	Fremragende	<p>Eksaminanden demonstrerer indgående kendskab til fagets teori i forbindelse med musikalsk analyse.</p> <p>I den valgte opgave inden for musikalsk udsættelse demonstreres stor sikkerhed og høj grad af bevidsthed i disponeringen af udsættelsens lodrette og vandrette dimensioner, og i anvendelsen af satsteknikker og færdigheder inden for harmonisering, stemmeføring, prosodi, idiomatik, formforståelse samt notationspraksis.</p> <p>Småfejl ændrer ikke ved helhedsindtrykket.</p>	<p>Eksaminanden demonstrerer stor sikkerhed i evnen til at læse musikalsk notation og indgående kendskab til og brug af musikteori- og terminologi i musikanalysen.</p> <p>Eksaminanden redegør overbevisende for samspillet mellem kontekst og kunstnerisk udtryk og viser evne til selvstændigt og reflekteret at diskutere relevante problemstillinger inden for musikemnerne eller det musikalske produktionsprojekt.</p> <p>Eksaminanden skaber velfungerende musikalske udtryk og demonstrerer i såvel solo som ensemble stor sikkerhed i sine vokale og instrumentale færdigheder samt overbevisende fornemmelse for sin egen funktion og intentionen i det musikalske udtryk.</p> <p>Småfejl ændrer ikke ved helhedsindtrykket.</p>
7	God	<p>Eksaminanden demonstrerer kendskab til fagets teori i forbindelse med musikalsk analyse med en del mangler.</p> <p>I den valgte opgave inden for musikalsk udsættelse demonstreres vekslende sikkerhed og bevidsthed i disponeringen af udsættelsens lodrette og vandrette dimensioner, og en del mangler i anvendelsen af satsteknikker og færdigheder inden for harmonisering, stemmeføring, prosodi, idiomatik, formforståelse samt notationspraksis.</p>	<p>Eksaminanden demonstrerer vekslende sikkerhed i evnen til at læse musikalsk notation og kendskab til og brug af musikteori- og terminologi i musikanalysen med en del mangler.</p> <p>Eksaminanden redegør for samspillet mellem kontekst og kunstnerisk udtryk og viser evne til at diskutere relevante problemstillinger inden for musikemnerne eller det musikalske produktionsprojekt.</p> <p>Eksaminanden skaber fungerende musikalske udtryk med en del mangler og demonstrerer i såvel solo som ensemble vekslende sikkerhed i sine vokale og instrumentale færdigheder samt skiftende fornemmelse for sin egen funktion og</p>

			intentionen i det musikalske udtryk.
02	Tilstrækkelig	<p>Eksaminanden demonstrerer et usikkert kendskab til fagets teori i forbindelse med musikalsk analyse med betydelige mangler.</p> <p>I den valgte opgave inden for musikalsk udsættelse demonstreres stor usikkerhed og ringe bevidsthed i disponeringen af udsættelsens lodrette og vandrette dimensioner, og betydelige mangler i anvendelsen af satsteknikker og færdigheder inden for harmonisering, stemmeføring, prosodi, idiomatik, formforståelse samt notationspraksis.</p>	<p>Eksaminanden demonstrerer stor usikkerhed i evnen til at læse musikalsk notation, og kendskabet til og brugen af musikteori- og terminologi i musikanalysen har betydelige mangler.</p> <p>Eksaminanden redegør usikkert for samspillet mellem kontekst og kunstnerisk udtryk og viser ringe evne til at diskutere relevante problemstillinger inden for musikemnerne eller det musikalske produktionsprojekt.</p> <p>Eksaminanden skaber musikalske udtryk med betydelige mangler og demonstrerer i såvel solo som ensemble stor usikkerhed i sine vokale og instrumentale færdigheder samt ringe fornemmelse for sin egen funktion og intentionen i det musikalske udtryk.</p>